

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/108/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010252
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010252.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Rastislava Kresla, v trestnej veci odsúdeného A. B., v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 29.03.2023 pod sp. zn. 4PP/9/2023, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 20.06.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX vo C., bytom D. XXX, t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozsudkom Okresného súdu Zvolen zo dňa 18.01.2017 sp. zn. 4T/81/2016, právoplatný dňa 18.01.2017.

Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky podmieneného prepustenia v zmysle ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona. U odsúdeného bola síce splnená formálna podmienka na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z uloženého trestu odňatia slobody, avšak nebola splnená ani jedna z materiálnych podmienok. V prípade prvej materiálnej podmienky a to tej, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, okresný súd konštatoval, že správanie a vystupovanie odsúdeného bolo spočiatku na slabej úrovni. U odsúdeného boli zaznamenané viaceré previnenia - v dodržiavaní ústavného poriadku, po intervencii zo strany väzenského personálu sa jeho správanie len čiastočne stabilizovalo. Neskôr sa odsúdený opäť dopustil porušenia ústavného poriadku tým, že užil nepovolené lieky. Z hodnotenia odsúdeného ďalej vyplýva, že sa menovaný snaží zaujať sebakritický postoj, avšak fakt, že sa opakovane dopustil páchania trestnej činnosti, nepoukazuje na odsúdeného kritický postoj k páchaniu trestnej činnosti. V prípade druhej materiálnej podmienky, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, podľa názoru okresného súdu táto tiež nie je splnená, pričom poukázal najmä na špeciálnu recidívu odsúdeného páchaním prevažne majetkovej trestnej činnosti, ako aj na jeho kriminálne narušenie, riziko sociálneho zlyhania vysoké (podľa hodnotenia sa prognóza javí ako nepriaznivá), pričom zhodnotil, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí doposiaľ takým výchovným vplyvom, aby bol odsúdený schopný viesť na slobode riadny život.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť odsúdený A. B., ktorú následne odôvodnil osobitným písomným podaním.

V písomnom odôvodnení sťažnosti odsúdený namietal (skrátene), že človek nemôže vedieť, ako sa bude správať, ak bude prepustený na slobodu alebo to, či odsúdený, ktorý je viackrát vo výkone trestu a je prepustený na podmienku, sa bude správať lepšie, ako on. Dôvodil, že je vo výkone trestu prvýkrát a jeho postavenie je horšie ako u človeka, ktorý už bol viackrát. V ďalšom uviedol, že podľa odborníkov je

pedofília choroba, ktorú však treba liečiť, ale podľa niektorých im treba dať šancu, teda aj chorý človek, ktorý potrebuje celý život dozor nad jeho osobou, môže ísť na podmiennečné prepustenie, ale on nie, pretože je nebezpečný pre spoločnosť. Taktiež namietal, že nesúhlasí s tým, čo povedal sudca na jeho pojednávaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu. Záverom žiadal o šancu a to, že vie viesť riadny život tak, aby to mohol dokázať.

Krajský súd ako nadriadený súd okresnému súdu podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu, a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správnejmu záveru, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, avšak nebola splnená ani jedna materiálna podmienka, nakoľko odsúdený svojím správaním vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie a tiež nemožno od neho bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktnie na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Polepšením v jej zmysle sa v resocializačnej rovine rozumie vývojový proces vnútornej premeny osobnosti odsúdeného, ktorá sa navonok prejavuje práve v jeho chovaní a správaní v podmienkach výkonu trestu. V súvislosti s rozhodovaním o prípadnom podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod. Krajský súd pri preskúmaní prvej materiálnej podmienky z obsahu spisového materiálu zistil, že odsúdený svojím správaním vo výkone trestu žiadne výraznejšie polepšenie nepreukázal, pretože správanie a vystupovanie počas výkonu trestu nebolo vždy na požadovanej úrovni. Na osobu odsúdeného boli zaznamenané viaceré negatívne poznatky v dodržiavaní ústavného poriadku, po intervencii zo strany väzenského personálu sa jeho správanie čiastočne stabilizovalo, neskôr sa však opäť dopustil porušenia ústavného poriadku, keď užil nepovolené lieky. Počas výkonu trestu bol štyrikrát disciplinárne odmenený a disciplinárny trest vykázaný nemá, avšak vzhľadom k dĺžke už vykonaného trestu je počet disciplinárnych odmien nízky na to, aby svedčil o jeho polepšení, obzvlášť v prípade, keď boli konštatované viaceré nedostatky v jeho správaní. Odsúdený bol navyše uznaný za vinného okrem iného aj zo spáchania zločinu, teda zo závažnejšieho trestného činu, preto aj skúmanie všetkých relevantných skutočností na účely posúdenia prvej materiálnej podmienky musí byť prísnejšie, a preto je aj podľa názoru sťažnostného súdu vzhľadom na tieto zistené skutočnosti potrebné na odsúdeného

aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

Pokiaľ ide o splnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 TZ je potrebné i v prípade uvedenom v bode I. skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení. (R 5/2017).

V danom prípade je dôležité poukázať na to, že odsúdený bol doposiaľ sedemkrát súdne trestaný a bol mu uložený podmiennečný i nepodmiennečný trest odňatia slobody a teda mal možnosť preukázať, že či podmiennečné odsúdenie splní u neho očakávaný účel, avšak odsúdený sa dokonca i v čase plynutia skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia opakovane dopustil skutku kvalifikovaného ako trestný čin (v danom prípade dokonca opätovne aj trestného činu krádeže), za ktorý bol právoplatne odsúdený. Vzhľadom už aj na tieto skutočnosti, má sťažnostný súd za to, že náprava páchatel'a a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (tak, ako na to správne poukázal i súd prvého stupňa) by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov.

S poukazom na sťažnostné námietky odsúdeného krajský súd pripomína, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy, pričom takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Urtost 3/2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015, 4 Urtos/9/2019) aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti.

V tejto súvislosti najmä však s poukazom na sťažnostné námietky odsúdeného, k týmto krajský súd uvádza, že materiálnu podmienku možnosti očakávania, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 2 Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení (R 5/2017) ako i prihliadať na charakter a povahu spáchanej trestnej činnosti. Z histórie správania sa odsúdeného možno vyvodíť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny a slušný život. Preto aj napriek skutočnosti, že sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, riziko recidívy je s ohľadom na jeho trestnú minulosť stále prívysoké.

V danom smere krajský súd pripomína, že je pravdou, že každá osoba si v živote zaslúži dostať šancu na nápravu chýb, ktorých sa dopustila v minulosti a na preukázanie, že jej zlyhanie bolo ojedinelé a už sa nebude opakovať. Avšak odsúdený A. B. dostal zo strany spoločnosti, resp. súdu opakovane možnosť preukázať, a to podmiennečným odsúdením, že „miernejší trest“ na jeho nápravu postačuje. Žiaľ, nestalo sa a k páchaniu trestnej činnosti sa odsúdený vrátil i po podmiennečnom odsúdení, čo nasvedčuje len tomu, že podmiennečné odsúdenie u neho nemalo z hľadiska resocializácie a teda i celkového polepšenia žiadny význam. Uvedené dôvody s poukazom na nie príliš pozitívne správanie sa vo výkone trestu, ale najmä však vzhľadom na charakter a povahu predmetnej trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený ako i na nepriaznivú resocializačnú prognózu, riziko recidívy u odsúdeného (ak by bol podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody) výrazne prevažuje nad ochotou krajského súdu uveriť, že sa rozhodol dodržiavať právne normy spoločnosti a teda že aj reálne bude viesť riadny život.

Pokiaľ ide o posúdenie otázky prípadnej recidívy, táto je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj sklony odsúdeného porušovať pravidlá spoločnosti a rovnako i charakter a povahu trestnej činnosti, ktorej sa dopustil. Odsúdený napokon dostane (po výkone trestu) možnosť preukázať, že výkon trestu odňatia slobody v stanovenom rozsahu na jeho nápravu postačil a tento mal na neho dostatočný prevýchovný účinok tým, že sa už viac žiadnej trestnej činnosti nedopustí.

Z týchto dôvodov potom aj krajský súd mal za to, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky pre jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 Trestného zákona, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.
Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.